ספרי׳ — **אוצר החסידים** — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

•

מכבוד קדושת

אדמו״ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יתרו

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ג

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק״

כפר חב״ד ב׳

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וארבע לבריאה

לזכות

הרה״ת ר׳ **יעקב יוחנן הלוי** שיחי׳ בן הרבנית מרת **לאה** ע״ה **רייטשיק**

הרה״ת ר׳ **אליעזר** בן מרת **חי׳ דרייזל** שיחי׳ **טורין**

ליום הולדתם, ש״ק פ׳ יתרו, טו״ב **שנתבשר בשורות טובות**

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק

ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו״ר

*

נדפס ע״י ידידיהם

הרה״ת ר׳ **יוסף יצחק הלוי** וזוגתו מרת **גיטל רחל** שיחיו **שגלוב**

* * *

לזכות

החיילת ב״צבאות השם״ **אורלי רבקה** תחי׳ **קציר**

ליום הולדתה הרביעי, ביום הבהיר - י״א שבט,

הי׳ תהא שנת עד בלי די

ולזכות אחותה

החיילת ב״צבאות השם״ **לאה נעימה** תחי׳ **קציר**

ולזכות הורי׳

הרה״ת ר׳ **יהונתן** וזוגתו מרת **מיכל שרה** שיחיו **קציר**

ולזכות זקני׳

מרת **צבי׳** שתחי׳ **קציר**

לאס אנדזשעלעס, קאליפארניא

הרה״ת ר׳ **יעקב** וזוגתו מרת **רחל חנה** שיחיו **כהן**

פאטומיק, מערילאנד

*

נדפס ע״י ידידיהם

הרה״ת ר׳ **יוסף יצחק הלוי** וזוגתו מרת **גיטל רחל** שיחיו **שגלוב**

* * *

לעילוי נשמת

הרה״ח ר׳ **מאיר** בן הרה״ח ר׳ **חיים ארי׳ לייביש** ע״ה **שטרסברג**

נפטר ביום כ״ף שבט ה׳תש״ס

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע״י חתנו ובתו

הרה״ת ר׳ **שלום דובער הלוי** וזוגתו מרת **טובה** שיחיו

ומשפחתם שיחיו **לוין**

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
http://www.torah4blind.org

יתרו

א. דובר פעמים רבות, שהחידוש במתן תורה הוא לחבר ולאחד מעלה עם מטה ומטה עם מעלה. לפני מתן תורה היתה הגזירה: "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם"[1], רוחניות וגשמיות היו שני עולמות שונים שלא היו יכולים להתמזג יחד. ובמתן תורה ביטל הקב"ה את הגזירה ואני המתחיל, שנתן לישראל את הכח, על ידי קיום המצוות, לחבר ולאחד גשמיות (ארץ) עם רוחניות (שמים).

לכן המצוות של האבות לפני מתן תורה – אף שקיימו כמה מצוות בדברים גשמיים – לא היה בכחן להחדיר קדושה בדברים הגשמיים שבהם נעשו המצוות, שגם הם יתקדשו, שכן אז לא היתה עדיין האפשרות לחבר קדושה של רוחניות עם דברים גשמיים.

מטרת מצוות האבות היתה בעיקר – להמשיך גילוי אלקות ברוחניות, ואמנם הם קיימו גם מצוות בגשמיות, אלא שהיה זה משום שהיו "מרכבה" לאלקות גם באברי גופם[2] (הם היו כה בטלים להקב"ה עד שלא היו כלל מציאות לעצמם, כמו מרכבה שכל תנועה שלה בטלה לרצון הרוכב), לכן עבודתם הרוחנית חדרה בכל מציאותם עד שהתבטאה גם בדבר גשמי. אבל לא היתה הכונה לפעול בתוך הגשמי; הגשמי היה רק ביטוי של הענין הרוחני (לכן אז, אצל האבות, לא היה נוגע כל כך באיזה דבר גשמי תתבצע המצוה, כידוע[3], שיעקב אבינו המשיך על ידי ה"מקלות" את אותן המשכות עליונות, שאנו ממשיכים, עתה, לאחר מתן תורה, על ידי מצות תפילין, וכיו"ב בשאר מצוות).

לא כן המצוות שאנו מקיימים לאחר מתן תורה, שיש בהם הכח להמשיך קדושה גם בדברים הגשמיים, שהגשמי עצמו יהיה קדוש, ולכן ברוב המצוות ככולן, דרושים לדבר הגשמי כמה וכמה ענינים כדי שאפשר יהיה לקיים בו המצוה[4].

ב. הכח שניתן בהמצוות על ידי מתן תורה, שימשיכו קדושה בדברים הגשמיים, נובע מבחינת אלקות שהוא נעלה ממטה ומעלה; ובהיותו בלי גבול האמיתי, שאינו מוגבל בגדרי מעלה ומטה, הוא נותן את הכח לחבר ולאחד שניהם יחדיו.

מזה מובן, שהחידוש של המצוות שמקיימים אותן לאחר מתן תורה, הוא לא רק בכך שהמצוות פועלות על המטה, שהגשמיות נעשית קדושה, אלא שגם המצוות עצמן הן בדרגא גבוהה יותר: המצוות שקיימו לפני מתן תורה שהיו מוגדרים בגדר של "מעלה", לא היה בהם הכח של עצמותו ית', ומשום כך לא היו יכולים להתאחד עם גשמיות. אבל המצוות שלאחר מתן תורה, יש בהם כח העצמות[5], שאינו מוגדר ח"ו בשום הגבלות של מעלה ומטה – בכוחם לחבר ולאחד רוחניות (מעלה) עם גשמיות (מטה).

ג. הענין האמור לעיל שנתחדש בעת מתן תורה, מרומז גם בעשרת הדברות (שניתנו בגלוי בשעת מתן תורה), המאחדים בתוכם,

1) תהלים קטו, טז. שמו"ר פי"ב, ג. תנחומא וארא יט. וראה לעיל ע' 11 ואילך, וע' 28 ואילך.
2) ראה תניא פכ"ג: שכל אבריהם כולם היו קדושים.
3) זוהר ח"א קסב, א. וראה תו"א ויצא כג, ג.
4) ראה ג"כ ד"ה יביאו לבוש מלכות (בתו"א, שערי אורה כו').
5) עפי"ז יומתקו ביותר דברי הרמב"ם בפיה"מ חולין ספ"ז ומה שמפליא בזה: ושים לבך על העיקר הגדול.

עשר לחודש אחד עשר (היום השלם הראשון לאחרי ההסתלקות), ובמיוחד בשנת עשתי עשר (תשי"א)[3] – כשהתחיל ההמשך והחידוש של תקופה חדשה ו"נתלו המאורות" של הדור השביעי מאדה"ז (או הדור התשיעי מהבעש"ט). (ג) התקופה לאחר הסתלקות בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ביום כ"ב לחודש אחד עשר (כ"ב שבט תשמ"ח).

. . . יום העשירי בחודש האחד עשר קאי על סיום וגמר העבודה של בירור ה"שיריים" האחרונים של הגלות, "לצחצח את הכפתורים".

. . . היום למחרתו – יום אחד עשר לחודש אחד עשר – מציין שנוסף ולאחרי העבודה דיום עשירי בחודש אחד עשר, משיגים ומתעלים (ע"פ הכלל ד"מעלין בקודש"[4]) גם להגילוי (יום) דאחד עשר.

. . . בזה גופא מגיעים אח"כ לדרגא גבוהה עוד יותר – שאוחזים כבר לאחרי סיום עבודת כל הבירורים, ואף כבר "צחצחו את הכפתורים" וכו', וצריכים רק להיות מוכנים לקבלת משיח צדקנו – השלימות דאחד עשר (לגמרי שלא בערך לעשר) . . כמרומז **בכ"ב** שבט . . אחד עשר בכפליים.

. . . אחרי כ"ב שבט (יום הסתלקותה של בתו) נפעל השלב האחרון בהכנת העולם (כדירה לו יתברך בתחתונים) להגאולה . . שלימות ענין זה נעשה ע"י ובשכר נשי ובנות ישראל.

. . . מזה ישנו הלימוד לנשי ובנות ישראל בכלל, ובמיוחד – להשלוחות תחיינה דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – שהתאספו כאן יחדיו מכל קצוי תבל בה"כינוס השלוחות העולמי" . . בזמננו זה, הרגעים האחרונים לפני הגאולה – להתעורר בעצמן ולעורר את כל נשי ובנות ישראל אודות גודל הזכות דנשי ובנות ישראל להבאת הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, שבאה "בשכר נשים צדקניות שיש בדור"[5], כנ"ל.

נשיא דורנו – וועלכע האָבן זיך דאָ צוזאַמענגעקליבן מכל קצוי תבל אין דעם „כינוס השלוחות העולמי" . . בזמננו זה, די לעצטע רגעים פאַר דער גאולה – צו מעורר זיין זיך און אַלע נשי ובנות ישראל וועגן דעם גודל הזכות פון נשי ובנות ישראל צו ברענגען די גאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, וועלכע קומט „בשכר נשים צדקניות שיש בדור"[5], כנ"ל.

(משיחות ש"פ יתרו, כ"ף שבט, וליל ויום ב' פ' משפטים, כ"ב שבט תשנ"ב)

---

5) יל"ש רות רמז תרו בסופו (ממדרש זוטא רות).

❁ ❁ ❁

דורנו זה הוא הדור האחרון של הגלות והדור הראשון לגאולה – כפי שכ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא הכריז והודיע כמ"פ, שכבר סיימו הכל ועכשיו צריכים רק לקבל את משיח צדקנו בפועל ממש – במילא מובן, שאם בינתיים הי' ענין של הסתלקות, כפי שהי' בכ"ב שבט ארבע שנים לפני זה (שנת ה'תשמ"ח), ה"ז אך ורק בכדי לפעול את העלי' היחידה שנותרה – העלי' דהגאולה האמיתית והשלימה.

. . . דובר ריבוי פעמים שהחידוש והעילוי הנפלא של דורנו – הדור האחרון של הגלות והדור הראשון לגאולה – שהוא משקף [ער שטעלט מיט זיך פאָר] הגמר והסיום ד"מעשינו ועבודתינו"[1] של בנ"י במשך כל הדורות שלפני זה, לסיים את הבירורים האחרונים בגלות, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר[2] – "לצחצח את הכפתורים" ("צופוצן די קנעפלעך"); עבודתינו מתבטאת בהבאת הגאולה בפועל עבור דורנו ועבור כל הדורות שלפני זה! זאת אומרת, שבדור זה מסיימים את מעשינו ועבודתינו של בנ"י במשך כל הדורות.

. . . בדורו של נשיא דורנו גופא ישנם כמה שלבים ותקופות, ובכללות – שלושה שלבים: (א) יום עשירי לחודש אחד עשר (יו"ד שבט ת"ש **יו"ד**) – סיום התקופה של עבודת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין. (ב) היום למחרתו – יום אחד

בהשקפה ראשונה, שני סוגי מצוות שונות זו מזו לגמרי ביסודם[6]:

הדברות הראשונות, אנוכי, לא יהי' לך וכו', מבטאות ומגלות את הענינים הכי עמוקים באחדות השם; ואילו האחרות מכילות ציווים פשוטים כל כך כמו לא תרצח ולא תגנוב, המובנים גם בשכל האנושי הממוצע.

ובכך שהקב"ה כלל בעשרת הדברות את שני סוגי הציווים, מרומזת איפוא ההתאחדות של המעלה עם המטה, שנתחדשה בעת מתן תורה – וזה בשני אופנים: א) "העליונים ירדו לתחתונים", ב) "והתחתונים יעלו לעליונים".

"העליונים" – הדברות של "אנוכי" ו"לא יהיה לך" – "ירדו לתחתונים" – שגם בציווים של "לא תרצח" ו"לא תגנוב"; גם באותן מצוות המובנות בשכל האנושי, צריך שיהיה מורגש בהן היסוד והכוח האלוקי שבהן – "אנכי הוי' אלקיך". ומצוות אלו יש לקיים לא רק[7] משום שהשכל האנושי מבין כך, כי אם משום שכך נצטוו מ"אנכי הוי' אלקיך". יתרה מזו – זה צריך להיות עיקר הטעם לקיום לא תרצח ולא תגנוב.

הפרדתן של "לא תרצח" ו"לא תגנוב" מן ה"אנכי" ו"לא יהי' לך", ומסירתן ביד בינת אנוש,

לא תיתכן, קודם כל משום ש"על כל פשעים תכסה אהבה"[*7], ואהבתו העצמית עלולה לבלבלו כל כך, עד שעבירה תתפרש כ"מצוה" (ובודאי שאו אי אפשר להזהר מ"לא תרצח" ו"לא תגנוב" בדקות יותר, כמו שפיכת דמים על ידי "הלבנת פני חברו"[8], גניבת דעת וכיו"ב),

כשם שאם יניח אדם אצבע על עיניו, תסתיר האצבע הקטנה – מצד זה שהיא קרובה אליו – את כל העולם מסביבו; כך גם כיון ש"אדם קרוב אצל עצמו"[9], עלולה אהבת עצמו לכסות על הכל, עד אפילו על "פשעים" – אלו המרדים[10] (עבירות הנעשות במזיד);

אלא שגם אם היתה אפשרות לקיים מצוות מצד שכל אנושי, הרי זו משימתו של האדם, לאחד את כל מעשיו אפילו הפשוטים ביותר, עם "אנכי הוי' אלוקיך". ולכן צריך שיורגש אצלו ה"אנכי" בכל דבר שעושה; וגם מעשים טובים המובנים בשכל הפשוט צריכים להיות חדורים אלקות,

וכדיוק לשון רז"ל[11]: "אילמלא לא ניתנה תורה (ח"ו)[12] – היינו למדין צניעות מחתול וגזל מנמלה" – היינו שומרים את חוקי המוסר (לפחות באותה מידה) של בעלי החיים, מהם היינו למדים אותם (כי אלמלא מתן תורה, לא היה יכול להיות חיבור של מעלה עם מטה, לחבר את הענינים הנחותים ביותר עם אלקות). אולם מש"ניתנה תורה", וניתן הכח לאחד מעלה עם מטה, הרי אפילו המדות טובות שישנם גם אצל בעלי חיים, צריכות להיות חדורות קדושת התורה, ושיקויימו המצוות בקבלת עול מלכות שמים, משום שהקב"ה צווה עליהם.

"והתחתונים יעלו לעליונים": אפילו כשמדובר על אלה השייכים ר"ל לרצוח ולגנוב, ובכדי לשלול מהם את ה"לא תרצח" וה"לא תגנוב" צריכים את הקולות ואת הלפידים עם כל הרעש של מתן תורה, שהקב"ה בעצמו עומד וצועק עליו: "לא

---

6) ראה ג"כ לקו"ש [המתורגם] ח"א ע' 131, ח"ב ע' 343.

7) עיין ח' פרקים להרמב"ם פ"ו.

*7) משלי י, יב.

8) ב"מ נח, ב. וראה שו"ע אדמוה"ז או"ח סקנ"ו ס"י.

9) יבמות כה, ב. וש"נ.

10) יומא לו, ב. שבועות יב, ב.

11) עירובין ק, סע"ב.

12) כשאאמו"ר הי' מביא מרז"ל זה הי' אומר "ח"ו" (כמועתק בפנים) – [מסיפורי כ"ק מו"ח אדמו"ר].

תרצח" ו"לא תגנוב"; גם אלה נדרשים – ש"עלו לעליונים", גם להם תהא התבוננות וידיעה באלקות, שהיא החכמה הנעלית ביותר – כפי שהרמב"ם מבאר בהקדמתו ל"מורה נבוכים", שחכמת אלקות באה לאחר הקדמת כל החכמות שלפני זה – ובידיעת אלקות עצמה, נדרשת מהם אפילו הידיעה ב"אלקיך", ואפילו ב"הוי'", ואפילו ב"אנכי", עצמותו בכבודו ובעצמו, כפי שיבואר לקמן.

ד. הענין האמור לעיל, על החיבור של מעלה ומטה והכח שניתן לכך, רמוז גם בשלש התיבות הראשונות של עשרת הדברות – "אנכי הוי' אלקיך", שלש תיבות אלו מציינות שלש מדריגות כלליות בגילוי אלקות:

"אלקים" מסמל את האלקות כפי שהיא מתלבשת בבריאה – בכל נברא מתלבש כח אלוקי המתגלה לפי מצבו של הנברא[13]. לכן "אלקים" הוא לשון רבים (כמ"ש "אלקים קדושים")[14], כי בחינת האלקות המתלבשת בבריאה יש בה אופני גילוי שונים, בכל נברא כוח מיוחד המותאם לו, ולכן גם "אלקים בגימטריא הטבע[15]", כי בחינה זו באלקות מתלבשת בתוך הבריאה שהוגבלה בחוקי טבע על ידי הקב"ה.

זהו גם פירוש הלשון "אלקיך" (בכ"ף), אלקים שלך, (ששם זה הוא היחיד משמותיו של הקב"ה המתייחס לנבראים: אלקיך, אלקינו, אלקיכם, וכיו"ב), כי מאחר שהשם מציין את הבחינה באלקות המצמצמת עצמה לפי הנבראים, ויש מקום להשגת בחינה זו בשכל, אפשר לומר "אלקיך" – כלומר: שאתה יכול להשיגו[16].

שם "הוי'" מורה על בחינה ודרגת גילוי של אלקות הנעלית מן הבריאה והגבלות הטבע שלה. "הוי'" פירושו הי' הוה ויהי' כאחד[17], שלשת הזמנים, עבר הוה ועתיד, שאינם יכולים להיות יחד. כי הוי' הוא למעלה מהזמן ומהטבע – ולגביו היה הוה ויהיה הוא כאחד. (שבזה מתבטא הבדל בין אמונת ישראל לבין אמונת חסידי אומות העולם. לאומות העולם ידוע רק על שם אלקים, המלובש בטבע: "אלקים יענה את שלום פרעה"[18], פרעה יש לו שייכות רק לשם אלקים, אבל לגבי שם הוי' אמר פרעה[19]: "מי הוי' אשר אשמע בקולו גו' לא ידעתי את הוי'" – דרגת האלקות שלמעלה מהטבע אינה מתקבלת עליהם).

"אנכי" הוא עצמותו יתברך, שאותו לא ניתן לציין בשום אות ובשום רמז, וכמאמר[20]: "אנכי מי שאנכי דלא אתרמיז לא בשום אות וקוץ", כלומר, שהוא נעלה לא רק מגילוי "אלקים בגימטריא הטבע", אלא גם נעלה מגילוי הוי' שלמעלה מהטבע; הוא אינו מוגבל בשום הגבלות, לא בהגבלה של טבע ולא בהגבלה של למעלה מהטבע, שלכן הוא יכול לאחד אותם יחדיו (הגילוי של "אנכי" היה בקדשי קדשים – שם היה מצד אחד מקום הארון אינו מן המדה[21], ובה בשעה היה צריך להיות דוקא במדה של אמתיים וחצי ואמה וחצי[22] – מקום ולמעלה מהמקום, גבול ובלי גבול כאחד).

וזהו פירוש "אנכי הוי' אלקיך": במתן תורה ניתן הכח של "אנכי" שאינו מוגדר בשום הגבלה, וממנו בא החיבור של הוי' – למעלה מטבע ושכל של נבראים – עם אלקיך, הדרגא

13) אין בזה ח"ו "ריבוי, כדאיתא בסנהדרין (לט, א) .. משל מאור השמש הנכנס בחלונות רבים כו'" (תניא ספל"ה).
14) יהושע כד, יט.
15) נסמן בלקו"ש ח"ג ע' 112 הערה 25.
16) לקו"ת בלק עג, ב. נצבים נג, ג.
17) זח"ג רנז, סע"ב. שער היחוד והאמונה פ"ז.
18) בראשית מא, טז.
19) שמות ה, ב.
20) לקו"ת פנחס פ, ב. וראה זח"ג רנז, ב.
21) יומא כא, א וש"נ.
22) שמות כה, י.

טאָג לאחרי ההסתלקות), ובמיוחד בשנת עשתי עשר (תשי"א)[3] — וועז עס האָט זיך אָנגעהויבן דער משך וחידוש פון אַ נייער תקופה ו„נתלו המאורות" פון דעם דור השביעי פון אַלטן רבי'ן (אָדער דור התשיעי פון בעש"ט). (ג) די תקופה נאָך דער הסתלקות פון בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ביום כ"ב לחודש אחד עשר (כ"ב שבט תשמ"ח).

. . . יום העשירי בחודש האחד עשר גייט אויף דעם סיום וגמר העבודה פון מברר זיין די לעצטע „שיריים" פון גלות, „צופוצן די קנעפלעך".

. . . דער יום למחרתו — יום אחד עשר לחודש אחד עשר — באַדייט אַז נוסף און נאָך דער עבודה פון יום עשירי בחודש אחד עשר, דערגרייכט מען און מען ווערט נתעלה (לויט דעם כלל פון „מעלין בקודש"[4]) אויך צו דעם גילוי (יום) פון אחד עשר.

. . . אין דעם גופא קומט מען דערנאָך צו נאָך אַ העכערע דרגא — אַז מ'האַלט שוין נאָך דעם סיום העבודה פון אַלע בירורים, און מ'האָט שוין אויך „צוגעפוצט די קנעפ" וכו', און מ'דאַרף נאָר שטיין גרייט צו מקבל זיין משיח צדקנו — די שלימות פון אחד עשר (אינגאַנצן שלא בערך צו עשר) . . כמרומז אין כ"ב שבט . . אחד עשר בכפליים.

. . . נאָך כ"ב שבט (יום הסתלקות פון בתו) האָט זיך אויפגעטאָן דער שלב האחרון אין צוגרייטן די וועלט (אַלס אַ דירה לו יתברך בתחתונים) צו דער גאולה . . שלימות ענין זה קומט ע"י ובשכר נשי ובנות ישראל.

. . . דערפון האָט מען דעם לימוד פאַר נשי ובנות ישראל בכלל, ובמיוחד — פאַר די שלוחות תחיינה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר

3) ראה סה"ש תש"נ ח"א ע' 255 הערה 99.
4) ברכות כח, א. וש"נ.

סה.

אונזער דור איז דער לעצטער דור פון גלות און דער ערשטער דור פון דער גאולה — ווי כ״ק מו״ח אדמו״ר דער בעל ההילולא האָט מכריז ומודיע געווען כמ״פ, אַז מ׳האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט און איצטער דאַרף מען נאָר מקבל זיין משיח צדקנו בפועל ממש — במילא איז פאַרשטאַנדיק, אַז אויב בינתיים איז געווען אַן ענין של הסתלקות, ווי דאָס איז געווען בכ״ב שבט בארבע שנים לפני זה (שנת ה׳תשמ״ח), איז דאָס אך ורק בכדי צו ברענגען די אייניציקע עלי׳ וואָס איז נאָך געבליבן — די עלי׳ פון דער גאולה האמיתית והשלימה.

. . . מ׳האָט געדעדט מערערע מאָל דעם געוואַלדיקן חידוש ועילוי פון דעם דור — דער לעצטער דור פון גלות און דער ערשטער דור פון גאולה — אַז ער שטעלט מיט זיך פאָר דעם גמר וסיום פון „מעשינו ועבודתינו״[1] פון אידן במשך כל הדורות שלפני זה, צו פאַרענדיקן די לעצטע בירורים אין גלות, ובלשון כ״ק מו״ח אדמו״ר[2] — „צופוצן די קנעפלעך״: אונזער עבודה באַשטייט אין ברענגען די גאולה בפועל פאַר דעם דור און פאַר אַלע דורות שלפני זה! דאָס הייסט, אַז אין דעם דור איז מען מסיים מעשינו ועבודתינו פון אידן במשך כל הדורות.

. . . אין דעם דור פון נשיא דורנו גופא זיינען פאַראַן עטלעכע שלבים ותקופות, ובכללות — דריי שלבים: (א) יום עשירי לחודש אחד עשר (יו״ד שבט ת״ש יו״ד) — דער סיום התקופה פון עבודת כ״ק מו״ח אדמו״ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין. (ב) דער יום למחרתו — יום אחד עשר לחודש אחד עשר (דער ערשטער גאַנצער

1) תניא רפל״ז.

2) *שיחת שמח״ת* תרפ״ט.

של אלקות באופן שהשכל יכול להשיג בה השגה כל שהיא, ודבר זה מתבטא במצוות: כאמור לעיל, שצריך לאחד את ה״לא תרצח״ ו״לא תגנוב״ – עם הדברות הראשונות, ״אנכי״ ו״לא יהיה לך״, המכילים בתוכם את הענינים הנעלים ביותר של אחדות השם.

(משיחת ש״פ משפטים תשכ״ב)

ה. על הפסוק ״אנכי הוי׳ אלקיך״ נאמר במדרש[23]: ״אנכי לשון מצרי״, שתיבת ״אנכי״ מקורה בלשון מצרי.

וצריך להבין: עשרת הדברות הרי הם ״כללות כל התורה״ ולכן כוללים בתוכן את כל המצוות – כמבואר באזהרות לר׳ סעדי׳ גאון[24] וגם נרמז בזה שבעשרת הדברות ישנם תר״ך – 620 – אותיות כנגד תרי״ג מצוות דאורייתא ושבע מצוות דרבנן[25]; מבין עשרת הדברות עצמן שתי הראשונות הן כלליות יותר, אנכי כולל כל מצות עשה ולא יהי׳ לך כל מצות לא תעשה, שלכן יש בהן מעלה מיוחדת, ש״אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו״[26]; ובשתי דברות אלו בא הדיבור ״אנכי״ לפני הדיבור ״לא יהיה לך״ – המלמדנו שדיבור אנכי אינו רק הראשון בסדר, אלא גם ראשון וחשוב במעלה. וגם על פי התוכן הדבר מובן: בדיבור השני מדובר באפשרות של מחשבה אחרת ח״ו, ומשום כך צריך לצוות ״לא יהיה לך גו׳״, לעומת זאת, בדיבור הראשון הרי מלכתחילה אין מקום לומר אחרת ח״ו, ואין צורך לשלול כלל מחשבה טועה, של אלקים אחרים – ובדיבור הראשון עצמו, הרי ״אנכי״ היא התיבה הראשונה שכוללת כל התורה[27] כאמור לעיל, שאנכי פירושו עצמותו יתברך, שאי אפשר לציינו בשום שם, רמז וקוץ.

ואם כן אינו מובן, איך יתכן שתיבת ״אנכי״ הוא ״לשון מצרי״? המדריגות בגילוי אלקות שאפשר לציינם בשמות – הוי׳ ואלקיך – הם לשון קודש, ואנכי המורה על עצמותו יתברך, הוא לשון מצרי?!

ו. וביותר אינו מובן, על פי המבואר בהבדל בין לשון קודש ושאר הלשונות: אחד הטעמים לשם לשון קודש הוא משום שבו אין שם לערוה וכו׳[28], ומקשים על כך: הרי כל נברא מקבל את חיותו מהשם שבו נקרא בלשון הקודש. אותיות השם הם הכלי לחיות האלוקי, הנמשך לנברא זה מה״עשרה מאמרות״ מהם נברא כל העולם[29], וכל נברא חייב שיהיה לו שם בלשון הקדש. ואם כן כיצד אפשר לומר שדבר מסויים אין לו שם? הביאור בזה: השם בלשון הקדש מורה על הדבר כפי שהוא עדיין בקדושה ואינו כלל דבר של ערוה, ורק לאחר שהדבר משתלשל למטה מטה נעשה ענין של ערוה, ואז הוא מקבל גם את שמו בשבעים לשון.

(על דרך המבואר בחסידות בארוכה[30] על הנאמר בחטא עץ הדעת: ״וידעו כי ערומים הם גו׳״, שרק לאחר החטא הבינו אדם וחוה שהם ערומים, ושואלים על כך: כיצד יתכן שעל ידי החטא נתוספה בהם תבונה? והתירוץ: קודם החטא, כיון שלא היה אצל האדם כלל ענין של תאוה, וכל האברים ענינם היה רק לשרת על ידם את הקב״ה – לכן ״ולא יתבוששו״ – כי משום שלא נתערבה בזה כל תאוה, והדבר שימש רק לקיים על ידו מצוה, מצות פרו ורבו, הרי לא היתה כל בושה בכך, כשם

23) תנחומא – באבער – יתרו טז. יל״ש שם.
24) ראה רש״י שמות כד, יב. זח״ב צ, ב.
25) של״ה ר״פ יתרו בשם הקדמונים.
26) ראה של״ה שם. תניא פ״כ.
27) זח״ב פה, ב. וראה שם כה, ב.
28) מו״נ ח״ג, פ״ח. וראה רמב״ן שמות ל, יג.
29) תניא ח״ב, פ״א.
30) ראה דרך אמונה להצ״צ עה״פ ותפקחנה (ושם – מהבחיי שם). קונטרס ומעין מאמר כו.

שאדם אינו מתבייש ביד שמניח עליה תפילין. ואדרבה מצות פרו ורבו היא המצוה הראשונה. רק לאחר חטא עץ הדעת, שהביא תאוה לעולם, נעשה הדבר לגנאי, ואז הבינו אדם וחוה שיש להתבייש בזה).

שבעים הלשון עצמן חלוקות לדרגות שונות[31], ומתוכן הלשון המצרי היא בדרגה נחותה ביותר. כי "מצרים" נקראת "ערות הארץ", ואנשיה "שטופי בזנות"[32], שבזה הרי מתבטאת מעלת השפה כמבואר לעיל; ועם כל זה, כאשר התורה זקוקה לתיבה שתבטא את עצמותו של הקב"ה, היא משתמשת בלשון מצרי?!

ז. והביאור: כבר בתיבה הראשונה שאמר הקב"ה במתן תורה, רמז את כוונת מתן תורה: לשם מה הוא הגילוי של "אנכי" (התגלות עצמותו יתברך ולא הארה של אלקות בלבד) שנתגלתה עד אז – לשם לשון מצרי. תכלית התורה היא, להמשיך קדושה לא רק בענינים של לשון קודש – לשם כך אין צורך לנצל את הכח שניתן במתן תורה. תכלית מתן תורה הוא להשתלשל ולהגיע עד לשבעים לשון, ועד ללשון מצרי[33] ("למצרים ירדתם"), וגם שם להמשיך קדושה.

וכך הוא גם מלמטה למעלה: איך ובמה אפשר להשיג את ה"אנכי"? ב"לשון מצרי". כל עוד שאינו עוסק עם העולם, ואף בענינים של מצרים, לעשות אותם כלים לאלקות – אף שעוסק בתורה ותפילה (לשון קודש) לעצמו, הרי ככל שתגדל העבודה ועד כמה שיוכל להתעלות על ידה – ניתן לו להשיג רק את המדריגות של "שמות" הקב"ה: בעבודה שעל פי שכל – את שם אלוקים ובעבודה שלמעלה מהשכל – את שם הוי' (הי' הוה ויהי' כאחד). אבל בחי' עצמותו ית' לא יוכל להשיג, שכן אפילו המדריגות הגבוהות ביותר אינם כלי לעצמות. "הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך"[34], העולמות והדרגות הרוחניות הנעלות ביותר אינם כלי אליך, להקב"ה בעצמו, אלא (כסיום הפסוק – בתמיה קיימת) "אף כי הבית הזה" ואיזה בית – "אף כי הבית הזה", בית שנבנה מחפצים גשמיים, בעולם שעליו נאמר אף עשיתיו[35]. על ידי העבודה בענינים הנחותים ביותר עד ללשון מצרי, על ידי זה משיגים את ה"אנכי": "אנא נפשי כתבית יהבית"[36], הקב"ה כתב ומסר את עצמו (עצמיותו) בלשון מצרי. ומשום כך הרי לאחר הטענה של "למצרים ירדתם" ניתנה התורה לישראל דוקא.

ח. ההוראה מכך ברורה: אין להסתפק עם הענינים העצמיים של קדושה בלבד, כי אם יש לעסוק גם עם העולם, ועבודה זו צריכה להיות בשני אופנים: א) לא להסתגר בד' אמותיו שלו, אלא לעשות גם את העולם כלי לאלקות. ב) גם בנוגע לעבודה עם עצמו, אין להסתפק בהתמסרות רק ללימוד התורה, תפלה וקיום המצוות, אלא חייב להיות גם "בכל דרכיך דעהו"[37]: לא די בקיום מצוות דאורייתא, דרבנן, חומרות והידורים של ראשונים, אחרונים ואחרוני אחרונים (שהם עצמם תורה, שהיא ארוכה מארץ גו'); כי אם חייב להיות שב"דרכיך", דרכים שלך, עניני הרשות של העולם (שהוא מוגבל – מצרים), שגם בהן יהיה "דעהו" – ידיעה (דעת – התקשרות)[38] באלקות.

31) פסחים פז, סע"ב. סוטה בסופה.
32) בראשית מב, ט. (וראה קה"ר פ"א, ד). תנחומא לך ה.
33) שבת פח, סע"ב.
34) מ"א ח, כז.
35) ראה לקו"ת ר"פ בלק.
36) שבת קה, א.
37) משלי ג, ו. טושו"ע או"ח סרל"א.
38) תניא פ"ג.

נשיא דורנו), בחי' עשר (עשירי בשבט), כולל גם הגילוי דתורת החסידות (מעינות הבעש"ט) על ידו, ישנו גם הגילוי דבחי' אחד עשר, "גואל ראשון הוא גואל אחרון"[3], דוד מלכא משיחא.

(עשירי בשבט) כולל אויך דער גילוי תורת החסידות (די מעינות הבעש"ט) על ידו, האָט מען אויך דעם גילוי פון בחי' אחד עשר „גואל ראשון הוא גואל אחרון"[3], דוד מלכא משיחא.

(משיחות ש"פ יתרו, כ"ף שבט תשנ"ב)

3) **ראה שמו"ר פ"ב, ד. שם, ו. זח"א רנג, א. ש' הפסוקים פ' ויחי. תו"א משפטים עה, ב.**

❁ ❁ ❁

בזמננו זה, בעמדנו סמוך מיד לפני הגאולה האמיתית והשלימה . . כמדובר כמ"פ שסיימו כבר הכל וכעת צריכה רק להיות הגאולה בפועל.

* * *

מדובר כמ"פ הראשי-תיבות בדרך אפשר של "מיד" – **מ**שה, ישראל (הבעש"ט), **ד**וד מלכא משיחא, היינו שהדור הראשון דמתן-תורה (דור משה) מתקשר עם הדור האחרון (דהגאולה ע"י דוד מלכא משיחא), ע"י גילוי החסידות דהבעש"ט ורבותינו נשיאינו ממלאי מקומו, אשר לכשיפוצו מעינותיך חוצה "אתי מר" דא מלכא משיחא[1].

ויש לומר, שבהתאם לתוכן תיבת "מיד", צריך לומר שג' האותיות קשורים לא עם ג' זמנים שונים (משה בדורו, ישראל הבעש"ט בדורו, ודוד מלכא משיחא בדורו), אלא באים כולם יחד בסמיכות ממש ("מיד") בכל דור ודור ובכל זמן וזמן. כמרומז גם בזה ש"מיד" הוא גם ר"ת "**מ**שה, **י**הושע, **ד**ורם", ששלשתם היו בדור אחד.

וכן יש לומר בנוגע לדורנו זה – שבאותו הדור ישנו הגילוי דשלשתם – מ' (ר"ת משיח[2]), י' (ר"ת דב' שמותיו דכ"ק מו"ח אדמו"ר) וד' (דורם); יחד עם משה שבדורנו (כ"ק מו"ח אדמו"ר

ואל יהא דבר זה קל בעיניך, כי ב"בכל דרכיך דעהו" תלויה כל התורה – "פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויין בה"[39]. אם חסרה העבודה של "בכל דרכיך דעהו", אף שעושים הכל על פי דין, עלול הדבר להביא חורבן ר"ל בכל עניני הקדושה, בדוגמת מרז"ל[40]: "לא חרבה ירושלים אלא על שהעמידו דיניהם על דין תורה". ולאידך גיסא, על ידי "בכל דרכיך דעהו" לוקחים את גוף התורה, את "אנכי מי שאנכי", שממנו נמשך "הוי'" ו"אלקיך" וכל עשרת הדברות עד "אשר לרעך", הכוללים בתוכם כל המצוות.

(משיחת ש"פ וארא תשכ"ב)

39) ברכות סג, א.

40) ב"מ ל, ב. וראה תניא פי"ג: בבינוני (אף שלא עבר עבירה מימיו) הרע הוא בתקפו ואדרבה נתחזק יותר (ע"י) שנשתמש בו הרבה בעניני עוה"ז (דרכיך) ורק בשעת התפלה כשזה (ירושלים, (מגילה ו, א) – נפה"א בתניא) קם זה נופל. ועיין רמב"ן ר"פ קדושים (ומסיים שם: והנה זה כענין הדבור הראשון).

לזכות

כ"ק אַדוֹנֵנוּ מוֹרֵנוּ וְרַבֵּינוּ
מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ

❁ ❁ ❁

ויה"ר שע"י קיום הוראת
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)
להכריז **יחי**, יקויים הבטחתו הק',
שההכרזה תפעל '**ביאת דוד מלכא משיחא**'

❁ ❁ ❁

יְחִי אַדוֹנֵנוּ מוֹרֵנוּ וְרַבֵּינוּ מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ
לְעוֹלָם וָעֶד

הוספה

בשורת הגאולה

טו.

„קהל גדול ישובו הנה״[1], לארצנו הקדושה, „ארץ אשר ה׳ אלקיך דורש אותה תמיד עיני ה׳ אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה״[2],

— שלכן, גם לפני הגאולה יושבים בה בנ״י לבטח, ללא פחד מזה ש„אומות העולם מתרעשים ומתבהלים״ בגלל ש„מלכי אומות העולם מתגרים זה בזה״, כיון שהקב״ה „אומר להם (לישראל), בני, אל תתייראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם . . (וכופל הענין) אל תיראו, הגיע זמן גאולתכם״[3], „מלך המשיח . . עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם״[3].

(משיחות ש״פ יתרו, ח״י שבט תנש״א)

1) ירמי׳ לא, ז.
2) עקב יא, יב.
3) יל״ש ישעי׳ רמז תצט.

סד.

בזמננו זה, ווען מ׳האַלט סמוך גלייך פאַר דער גאולה האמיתית והשלימה . . כמדובר מערערע מאָל אַז מ׳האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט און איצטער דאַרף נאָר זיין די גאולה בפועל.

* * *

מדובר כמ״פ די ראשי תיבות בדרך אפשר פון „מיד״ — משה, ישראל (הבעש״ט), דוד מלכא משיחא, ד.ה. אַז דער דור הראשון פון מתן תורה (דור משה) פאַרבינדט זיך מיט דעם דור האחרון (דהגאולה ע״י דוד מלכא משיחא), דורך גילוי החסידות פון דעם בעש״ט און רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו, וואָס לכשיפוצו מעינותיך חוצה „אתי מר״ דא מלכא משיחא[1].

ויש לומר, אַז בהתאם צו דעם תוכן פון דעם וואָרט „מיד״ (גלייך), דאַרף מען זאָגן אַז די דריי אותיות זיינען פאַרבונדן ניט מיט דריי באַזונדערע זמנים (משה בדורו, ישראל הבעש״ט בדורו, און דוד מלכא משיחא בדורו), נאָר זיי קומען אַלע צוזאַמען בסמיכות ממש („מיד״) בכל דור ודור ובכל זמן וזמן. כמרומז אויך אין דעם וואָס „מיד״ איז אויך ר״ת „משה, יהושע, דורם״, וואָס אַלע דריי זיינען געווען בדור אחד.

וכן יש לומר בנוגע לדורנו זה — אַז אין דעם זעלבן דור האָט מען דעם גילוי פון אַלע דריי — מ׳ (ר״ת משיח[2]), י׳ (ר״ת פון ביידע נעמען פון כ״ק מו״ח אדמו״ר) און ד׳ (דורם): צוזאַמען מיט דער משה שבדורנו (כ״ק מו״ח אדמו״ר נשיא דורנו), בחי׳ עשר

1) אגה״ק הידועה דהבעש״ט — כש״ט בתחלתו. ובכ״מ.
2) להעיר שמנחם שמו (סנהדרין צח, ב).